

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 03.02.2020
Deres ref.: 19/4863
Vår ref.: 2019/12729 ANMAR

Svar fra Universitetet i Oslo vedrørende høring av rapport om særfinansiering av utsatte humaniorafag

Vi viser til brev av 07. 11.2019 fra Kunnskapsdepartementet vedrørende «Høring - Rapport om særfinansiering av utsatte humaniorafag».

UiO har faglig bredde og grunnleggende langsiktig forskning som sin tydelige profil, og vår styrke innen samfunnsvitenskap og humaniora bidrar sterkt til UiOs posisjon i det nasjonale og globale institusjonslandskapet. Universitetsstyret ga i desember 2019 sin støtte til at UiOs bredde og humanioras og samfunnsfagernes styrke skal bevares og videreutvikles i neste strategiperiode. Dette er særlig viktig i en tid hvor samfunnets oppmerksomhet om mer teknologiske og medisinske fagområder er betydelig og økende. Vi er derfor svært positive til at KD har valgt å sette ned et utvalg til å utrede en mulig særfinansiering for å opprettholde utsatte humaniorafag. UiO setter også stor pris på utvalgets systematiske tilnærming og de tydelige kriteriene som utvalget legger til grunn for sin anbefalte løsning.

- at faget er nedleggingstruet på nasjonalt nivå, og
- at det er tale om et tilbud på mastergradsnivå, og
- at det gjelder fag som UH-sektoren tilbyr og som fyller ett eller flere av samfunnsbehovene slik de er presisert i rapportens kapittel 2

UiO har ansvar for en betydelig del av landets portefølje av både små og store utdanninger innen humaniora. Mange fag er vi alene om å tilby i Norge, særlig gjelder dette små språkfag. Språkstudiene er undervisningsintensive og kostnadskreven, mange har små studentkull, men UiO mener de er av stor verdi og bør opprettholdes som nasjonale tilbud. Siden avlagte studiepoeng spiller en så sentral rolle i finansieringen av humanistiske fag i Norge, foregår det dessverre en langsom utarming av ressursene for fag som over tid ikke har nok studenter. I dag opprettholdes en del småfag gjennom å få en forholdsmessig større andel av fakultetets basisfinansiering enn studiepoengtellingene alene tilsier. Det foregår derfor i praksis en intern kryss-subsidiering. Dette er på lang sikt sårbart, og det er en fare for at tilgrensende fag rammes og blir gjenstand for ytterligere utarming.

Rektor

Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo

Telefon: 22 85 63 03
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

I Meld. St. 25 (2016–2017) Humaniora i Norge, åpner regjeringen opp for at bachelorgrader i språk som er særlig krevende å lære, skal kunne utvides til fire år. UiO har ved flere anledninger meldt inn behovet for en budsjettmessig oppfølging av dette viktige punktet i meldingen. Ved UiO har vi kommet langt i arbeidet med å planlegge form og innhold for fireårige bachelorgrader i arabisk, japansk og kinesisk, men dette arbeidet har inntil videre måttet stilles i bero på grunn av manglende finansiering. Det å få på plass finansieringen av 4-årige bachelorgrader kan dermed få positive ringvirkninger for det umiddelbare omlandet til de fagene dette gjelder.

Ekspertgruppen som har utarbeidet rapporten har konkludert med at den mest hensiktsmessige løsningen på utfordringene med utsatte humaniorafag er en «beredskapsløsning» som medfører at ordningen ikke etableres som en permanent utlysning av midler rettet mot institusjoner i UH-sektoren, men som en beredskapsløsning som i gitte situasjoner kan rettes mot fag som oppfyller visse kriterier. Utvalgets forslag er basert på en svært god forståelse for betydningen av institusjonell autonomi. Den foreslåtte løsningen bygger imidlertid på noen konkrete kriterier vi har enkelte innspill til. Våre innspill gjelder størrelse på fagmiljø og innslagstidspunkt.

- 1) Ekspertgruppen foreslår at særfinansieringen i beredskapsløsningen består av to førsteamanuensisstillinger mot at institusjonen stiller med samme antall ressurser – altså et krav om at det aktuelle fagmiljøet må bestå av minst fire førsteamanuensisstillinger. Dette innebærer en klar begrensning av hvilke fagmiljøer som kan være aktuelle for ordningen. Ingen av de utsatte fagene UiO har nedlagt de siste årene ser ut til å ha vært store nok til å kunne falle inn under en slik ordning.
- 2) Ekspertgruppen legger opp til at den foreslåtte beredskapsløsningen skal tre i kraft når et fag er tenkt lagt ned ved en institusjon som tilbyr dette som siste gjenværende fag nasjonalt. For UiO byr et så sent innslagspunkt på noen utfordringer, da det er mye som skjer før nedleggelse av et fag formelt fremmes for universitetsstyret. For eksempel stanses opptaket til et studietilbud ofte ett eller to år i forkant av et nedleggesvedtak fordi man som regel ikke har kapasitet til å tilby et fullt studieløp lenger. Bakenfor kan det ligge faglige prioriteringsprosesser og bemanningsplaner som er lagt flere år tidligere. Innslagspunktet utvalget foreslår er dermed lagt så sent i prosessen at det er en fare for at nedleggelsen har kommet så langt at faget kan være vanskelig å redde.

Med dette som bakgrunn kan den varianten av beredskapsløsning som ekspertgruppen har vurdert, men ikke anbefaler på grunn av administrativ kompleksitet være interessant. Det vil si at det lyses ut særfinansiering når et fag er nedleggingstruet nasjonalt, men gjenstår ved to eller én institusjon, med muligheter for konkurranse, og påfølgende tildeling til én institusjon, eller to institusjoner som samarbeider om å gi studietilbudet. Generelt mener UiO at støtte til samarbeids- og arbeidsdelingsprosesser nasjonalt og internasjonalt bør prioriteres.

Med hilsen

Svein Stølen
rektor

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler: Anne Marthe Nilsen Gibbons, a.m.n.gibbons@admin.uio.no